

ZARZĄDZENIE

Dnia 3 października 2024 r.

W odpowiedzi na pismo skazanej B.P. z dnia 27 sierpnia 2024 r., zawierające sygnalizację wznowienia z urzędu postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 30 września 2022 r., sygn. akt II AKa 321/21, zmieniającego wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach z dnia 9 marca 2021 r., sygn. akt IV K 52/20 – stwierdzam brak podstaw do wznowienia postępowania z urzędu.

Sędzia Sądu Najwyższego

Marek Motuk

UZASADNIENIE

Wznowienie postępowania z powodu uchybień, o których mowa w art. 439 § 1 k.p.k., możliwe jest wyłącznie z urzędu (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 24 maja 2005 r., I KZP 5/05, OSNKW 2005, z. 5, poz. 48). Z tych względów strona – nie dysponując w tym zakresie własnym wnioskiem o wznowienie postępowania – może, w oparciu o treść art. 9 § 2 k.p.k., zasygnalizować organowi procesowemu potrzebę podjęcia czynności z urzędu.

W piśmie z dnia 27 sierpnia 2024 r. skazana zasygnalizowała, że domaga się wznowienia postępowania o sygn. akt IV K 52/20, z uwagi na „*nienależycie obsadzony sąd*” – a zatem przesłankę z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. – nie podając jednak okoliczności, które uzasadniałyby wystąpienie tej podstawy wznowieniowej.

Jednocześnie skazana wniosła o wyznaczenie obrońcy z urzędu w celu sporządzenia wniosku o wznowienie postępowania.

Pokrótkie wypada wyjaśnić, że nienależyta obsada sądu występuje zarówno wówczas, gdy sąd orzekał w składzie nieznanym ustawie, jak i wtedy, gdy sąd orzekał w składzie wprawdzie znanym ustawie, ale nieprzewidzianym przez obowiązujące przepisy dla danego rodzaju spraw. Dotyczy to także sytuacji, gdy ustawa wyłącza możliwość orzekania przez sędziego w określonym w przepisach składzie osobowym. W doktrynie i orzecznictwie wskazuje się również, że nienależytą obsadę sądu stanowi rozpoznanie sprawy przez sędziego innego sądu, który nie miał prawidłowej delegacji do orzekania w tej sprawie w danym sądzie (zob. D. Świecki [w:] B. Augustyniak, K. Eichstaedt, M. Kurowski, D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom II. Art. 425–673, wyd. VII, Warszawa 2024, art. 439 – wraz z przywołanym tam orzecznictwem i literaturą). Nadto w orzecznictwie uznano, że sądem nienależycie obsadzonym jest sąd, w którego skład wchodzi więcej niż dwóch ławników dodatkowych (por. uchwała SN z 30.09.1998 r., I KZP 13/98, OSNKW 1998/9–10, poz. 45).

Wypada też odnotować, że uchwała połączonych Izb Cywilnej, Karnej, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z 23 stycznia 2020 r. (BSA I-4110-1/20), nienależytą obsadę sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. łączyła również z udziałem w składzie sądu osoby powołanej na urząd sędziego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r. poz. 3). Wskazać jednak należy, że ww. uchwała połączonych Izb Sądu Najwyższego pozbawiona została jakichkolwiek podstaw normatywnych nie tylko ze względu na treść wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2020 r., sygn. U 2/20 (zob. szerzej: postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 września 2021 r., IV KZ 37/21, LEX nr 3227241), ale również z uwagi na wejście w życie w dniu 15 lipca 2024 r. ustawy nowelizacyjnej z dnia 9 czerwca 2022 r. o zmianie ustawy o Sądzie Najwyższym oraz niektórych innych ustaw, wprowadzającej tryb tzw. testu niezawisłości i bezstronności, w którym dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego sądu powszechnego i Sądu Najwyższego (sędziego delegowanego) wymogów

niezawisłości i bezstronności (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 sierpnia 2024 r., I KZ 34/24, LEX nr 3745799.)

Dokonując analizy przedmiotowej sprawy z punktu widzenia wyżej poczynionych uwag, należy stwierdzić, że zarówno wyrok Sądu Okręgowego w Gliwicach, jak również wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach – nie są dotknięte wadliwością spowodowaną nienależytą obsadą sądu. Również skazana nie ujawniała okoliczności, które w sposób niewątpliwy wskazywałyby na zaistnienie tego rodzaju uchybienia.

Należy nadto zauważyć, że w przedmiotowej sprawie toczyło się postępowanie kasacyjne zainicjowane kasacją obrońcy skazanej. Sąd Najwyższy, procedując na rozprawie kasacyjnej, postanowieniem z dnia 15 listopada 2023 r. (sygn. akt IV KK 156/23) oddalił kasację jako oczywiście bezzasadną. Okoliczność ta rodzi domniemanie, że sprawa, która była rozpoznawana przez Sąd Najwyższy w postępowaniu kasacyjnym, została przez ten sąd zbadana również z punktu widzenia ewentualnych uchybień w postaci bezwzględnych przyczyn odwoławczych, w tym nienależytej obsady sądu.

Jak już wyżej wyjaśniono, wznowienie postępowania z powodu uchybień, o których mowa w art. 439 § 1 k.p.k., może nastąpić tylko z urzędu, zaś inicjatywa strony może sprowadzać się jedynie do zasygnalizowania organowi procesowemu uchybienia należącego do katalogu bezwzględnych przyczyn odwoławczych, w celu podjęcia przez ten organ działania z urzędu (art. 9 § 2 k.p.k.). Stąd też, w przypadku uznania przez organ procesowy, że sygnalizowane przez stronę uchybienie w sposób oczywisty nie wystąpiło, jak również w sytuacji gdy wznowienie takie nie jest prawnie dopuszczalne, wystarczy poinformować podmiot sygnalizujący o braku możliwości wznowienia postępowania z urzędu, względnie wydać w tym przedmiocie niezaskarżalne zarządzenie, co też uczyniono w niniejszej sprawie. W tym stanie rzeczy rozpoznanie wniosku skazanej o wyznaczenie obrońcy z urzędu byłoby zabiegiem bezprzedmiotowym.

Sędzia Sądu Najwyższego

Marek Motuk

[ms]

